

Sinkó Ervin

(1898 – 1967)

Ezernyi látvány, tapasztalat, elbeszélés nemcsak a földi teret tette Herodotosz központi élményévé, hanem egy új dimenziót is – írta Sinkó egyik szép irodalomelméleti dolgozatában –: „Kronoszt, a történelmi elemet, azt a végtelen időt, mely minden valaha volt jelent túlélt – és túlélt”. Írt tehát a történész, hogy amit átélt „el ne múlték az idővel”, mert Kronosz hűtlen, ő maga a felejtés. Az ember azonban kötelezettségének tudja az emlékezést”.

Nehéz most Sinkó Ervinre emlékeznünk. Régi írásai az aktualitás erejével hatnak a mai olvasóra, aki még csak most ismerkedik Vele közelebről, s szuggesztív egyéniségét egyre előbbnek találja az, aki már azt is felismerte, hogy a herodotoszi példát önmagáról mondta el. A másik dimenzió, a történelmi elem élménye ragadta meg Őt is, és harca ez anygallal minden művében megismétlődik, jelenvalóvá téve a visszahozhatatlant.

Ilyen az Ő emlékezése irodalomtörténeti tanulmányaiban is. Annak a nagy nemzedéknek tagjaként, mely „Ady Endre kenyerén ért meg a forradalmi harcra”, felfedező szenvedéllyel, a szubjektív ember és a történelem drámai találkozását nyomozó izgalommal írta meg portréit Adyról és kortársairól, nagyszabású sorozatát a magyar felvilágosodás íróiról és Csokonai-monográfiáját, mely minden eddigi Csokonai-tanulmánynál előbb, igazabb. Bár gyakran rávilágít a művek eddig feltáratlan összefüggéseire és esztétikai kvalitásaira, amiben igazán remekel, az a személyiségek, mint kezdeményezők és sorsok plasztikus megjelenítése. Előfordul az is, hogy nem ismerve a magyarországi eredményeket, újnak hirdeti a magáét, polemikusan szembeszögezve azt egy már idehaza is meghaladott állásponttal. Szívesen polemizál, és sokszor igaza van. Mégis, a történelmi atmoszféra nyomása alatt kibontakozó személyiség drámája az, melyet lendületesen, a szociálpszichológiai értelmezés bravúrjaival és a korfestés egyéni erejű színeivel állít elénk, szinte kézzel fogható közelbe.

Még legnagyobb szépirói vállalkozásában, az *Optimisták*-ban is érezni, hogy a minták után igazodó első rész – a vidéken játszó – után a mű esztétikai minősége átalakul, magasabb fokon valósul meg. Tanulmányai egyöntetűbbek, dinamikájuk kezdettől fogva belülről fegyelmzett. Közülük nem egy oly mércét jelent, melyet túlhaladni komoly feladat. Sinkó öröksége olyan emlékezni tudásra tanít, amelyet Ő állított elénk példaként legszebb tanulmányaiban, ezekben az Őt magát is megőrző, már-már klasszikus értékű művekben.

Szauder József

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság szegedi vándorgyűlése

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság, a TIT Országos Irodalmi és Nyelvi Választmánya, Szeged mj. város tanácsa vb. művelődésügyi osztálya, valamint a József Attila Tudományegyetem 1966. november 3-án, 4-én és 5-én Tömörkény István születésének 100. és Rotterdami Erasmus születésének közelgő 500. évfordulója alkalmából vándorgyűlést rendezett Szegeden.

November 3-án a Tömörkény-emléküléssel kezdődött a vándorgyűlés programja. Papp Gyula, vb. elnökhelyettes megnyitó szavai után Keresztury Dezső köszöntötte a vándorgyűlés résztvevőit.

Az ünnepi előadást Madácsy László egyetemi docens tartotta „Adalékok Tömörkény írói arcképéhez” címmel. Madácsy előadása bevezető részében azokat a társadalmi körülményeket és okokat vizsgálta, amelyek Tömörkény figyelmét a szeged-környéki magyar parasztra irányították és amelyek világnézetét, érzelmvilágát a magyar paraszttal azonosították. A továbbiakban Tömörkény realizmusát jellemezte, hangsúlyozva, hogy annak kevés köze volt a XIX. század olykor l'art pour l'art-os francia realizmusához. A Nyugatosok annak-